

Kúria

í t é l e t

Az ügy száma: Bfv.II.1732/2017/6. szám

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó

bíró, Dr. Krecsik Eldoróda bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. április 18.

Az ügy tárgya: közúti baleset okozásának vétsége

Terhelt(ek): ...

Első fok: Budai Központi Kerületi Bíróság 5.B.380/2015/31. ítélet,

2016. szeptember 12. tárgyalás

Másodfok: övárosi Törvényszék 26.Bf.12465/2016/6. végzés, 2017. március 17.

nyilvános ülés

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: terhelt védője

Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közúti baleset okozásának vétsége miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.B.380/2015/31. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Bf.12465/2016/6. számú végzését megváltoztatja:

... terheltet az ellene közúti baleset okozásának vétsége [2012. évi C. törvény 235. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmenti.

Elrendeli a terhelt által pénzbüntetés címén megfizetett 150.000 (egyszázötvenezer) forint összegnek, illetve a bűnügyi költség címén esetlegesen megfizetett 298.616 (kettőszázkilencvennyolcezer-

hatszáztizenhat) forint összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkorai törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

- 1 **I.** A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2016. szeptember 12. napján megtartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 5.B.380/2015/31. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében [2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 235. § (1) bekezdés].
- 2 Ezért öt 150 napi tétel - napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a részletfizetésről, az esetleges átváltoztatásról és a bűnügyi költség megfizetéséről.
- 3 A terhelt és a védő által felmentés végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2017. március 17. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 26.Bf.12465/2016/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a terheltet terhelő bűnügyi költség összegét pontosította.
- 4 Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás lényege a következő:
- 5 A Kúria előrebocsátja, hogy a Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttség ténybeli terjedelmét a támadott ügydöntő határozat szó szoros értelmében vett tényállást megállapító részében megállapított tényeknél tágabbnak tekinti. E szerint a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő. Erre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH 2015.216.I., BH 2014.9.388.I., BH 5015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). Ennek megfelelően a tényálláshoz tartoznak az indokolásban írt, de tartalmilag tényeket rögzítő részek is (BH 2015.216.I.).
- 6 ... terhelt 1975. április 25. napján szerzett „B”, 1977. május 19. napján „C”, majd 1991. október 26. napján „BE” és „CE” kategóriára érvényes vezetői engedélyt. A szabálysértési nyilvántartásban a cselekményt megelőző két éven belül egy alkalommal szerepelt, 2 büntetőpontja volt a cselekmény idején.
- 7 A terhelt 2013. október 10. napján 8 óra 45 perc körüli időben a

cím 1 utcában a ... híd felől a cím 1 és **cím 2** kereszteződésén át az ... utca irányába vezette az ... forgalmi rendszámú, ... típusú taxi személygépkocsit derült időben, nappali természetes fényviszonyok között, száraz aszfaltfelületű úttesten.

- 8 Az cím 1 utca ezen szakasza két irányú, osztott pályás. A terhelt haladási irányában négy forgalmi sáv az út, amelyből a külső forgalmi sáv a **cím 2** kereszteződéséig autóbusz forgalmi sáv, majd a kereszteződés után, az ... utcaként folytatódik tovább olyan módon, hogy a négy forgalmi sáv mellett az úttest jobb oldalán, az úttesttel párhuzamos módon parkolásra van lehetőség. 2013. október 10. napján 8 óra 45 perckor ezen az útszakaszon gépjárművek parkoltak is.
- 9 Az út vonalvezetése a kereszteződésben jobbra ívelő, és olyan kialakítású, hogy a kereszteződés előtti külső - ott még autóbusz - forgalmi sávban közlekedő gépjárművek, ha az útkereszteződés után ezen forgalmi sávban kívánnak továbbhaladni, úgy kell közlekedni, hogy a korábban jogszerűen egy forgalmi sávban haladó gépjárművek a parkoló gépkocsik mellett el tudjanak férni.
- 10 A kereszteződésben az áthaladást forgalomirányító készülékek szabályozzák.
- 11 A terhelt a kereszteződést a külső, autóbusz forgalmi sávban haladva közelítette meg. A kereszteződéshez érve a forgalomirányító fényjelző készülék piros, tilos jelzése mellett ott első gépjárműként várakozott a lámpaváltásra.
- 12 Ugyanebben az időben szintén a külső forgalmi sávban a terhelt mögött, az autóbusz forgalmi sáv jobb szélén haladva közelített a kereszteződés felé ... sértett egy ... típusú segédmotoros kerékpárt vezetve. Éppen a közlekedési jelzőlámpa váltásakor, a forgalomirányító fényjelző készülék szabad jelzésére érkezett a kereszteződésbe, ezért a terhelt által vezetett személygépkocsi mellett jobbról elhaladva, megállás nélkül, az egyenesen történő továbbhaladás szándékával behaladt a kereszteződésbe.
- 13 A terhelt a szabad, zöld jelzést észlelve, szintén egyenesen történő továbbhaladási szándékkal elindult, azonban nem fordított kellő gondosságot arra, hogy úgy közlekedjen, hogy a korábban jogszerűen kialakult közlekedési helyzetre tekintettel, a kereszteződés utáni jobb szélső forgalmi sávban mindketten el tudjanak férni a parkoló gépjárművek mellett. Amikor a kereszteződés túloldalára jutva elérte az úttest jobb szélén parkoló utolsó gépjármű vonalát és egyben utolérte a kereszteződésben jobbra előtte behaladó ...sértett által vezetett segédmotoros kerékpárt, annak előzését biztonságos oldaltávolság nélkül hajtotta végre. Ezért a ...sértett által vezetett segédmotoros kerékpár jobb kormányja a kereszteződés után elsőként parkoló, **tanú 1** tulajdonát képező ... forgalmi rendszámú személygépkocsi bal hátsó lámpájának ütközött, és a sértett egyben beütötte a jobb sípcsontját a parkoló jármű bal hátsó részébe. Az ütközés hatására ...sértett a segédmotoros kerékpárról az úttestre esett.

- 14 A baleset következtében ...sértett a jobb lábszár terjedelmes hámfosztását, bőr alatti vérömlenyét, a jobb sípcsont külső bűtyök törését, a jobb szárcapocscsont fej csontos kiszakadását szenvedte el, amely sérülések együttes gyógytartama nyolc napon túli, ténylegesen hat-nyolc hét.
- 15 A sértett által vezetett segédmotoros kerékpár a balesetet megelőzően legalább 3 másodperc időtartamra észlelhető volt a terhelt számára (másodfokú végzés 2. oldal 7. bekezdés).
- 16 A kereszteződés után kialakított parkolóhelyek miatt a forgalmi sáv a korábbi 6,5 méter helyett - a parkoló járművek mellett - 3,9 méter szélességben tette lehetővé a járművek közlekedését. A sértett által a kereszteződésben, a vádlott előzésének megkezdésekor igénybe vett forgalmi sáv azonos volt a terheltével, nem szűnt meg, csak leszűkült (másodfokú végzés 2. oldal utolsó bekezdés).
- 17 A terhelt megszegte a KRESZ 25. § (1) bekezdésében és a 34. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt közlekedési szabályokat.
- 18 **II.** 1. A bíróság jogerős, ügydöntő határozata ellen a terhelt meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.
- 19 A védő indítványa szerint a terhelt terhére nem állapítható meg a KRESZ 25. § (1) bekezdésében, illetve a 34. § (1) bekezdés d) pontjában írt közlekedési szabályok megsértése. Hivatkozott a KRESZ 1. számú függelék I. pontjában írt forgalmi sáv és a III. pontjában meghatározott előzés fogalmára, a párhuzamos közlekedést szabályozó 29. § (1) bekezdésére, valamint a 36. § (7) bekezdésében, a 34. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve a 35. § (1) bekezdésében meghatározott közlekedési szabályokra. Álláspontja szerint a terhelt a gépkocsijával irányváltoztatás nélkül haladt tovább mindvégig a buszsávban, az út vonalvezetésének megfelelően, azt követve. Ezzel szemben éppen hogy a sértett változtatott irányt. A sértett „utolérésekor” bekövetkezett baleset oka a sértett azon irányváltása volt, amellyel a parkoló gépkocsikat kívánta kikerülni.
- 20 A védő hivatkozott arra, hogy a KRESZ több esetben használja a „képzeltbeli felezővonal” fogalmát. Ha a párhuzamos közlekedésre alkalmas úton egy (felezővonallal is jelzett) sávon (ez esetben a buszsávon) belül jogszerűen haladhat két gépjármű, akkor közöttük képzeltbeli felezővonallal, két forgalmi sáv jön létre. Ilyen sáv kettéosztódás felfestett útburkolati jel nélkül is létrejöhet, ha hosszanti irányban kettő „gépkocsisor” biztonságos közlekedésére „elegendő szélességű” területet ölel fel. Erre tekintettel jelen esetben a terhelt által vezetett taxi gépkocsi és a sértett által vezetett segédmotor-kerékpár egymás melletti elhaladása nem minősül előzésnek.
- 21 Ez esetben ha akár a taxi gépkocsi, akár az egy nyomon haladó segédmotoros kerékpár előtt forgalmi akadály - parkoló autó vagy

bármely más ok - miatt a továbbhaladásra nincs lehetőség, a sáv már nem használható, azaz ténylegesen megszűnik. Ebben az esetben a KRESZ 36. § (7) bekezdése alapján annak a járműnek van elsőbbsége, amelyik irányváltoztatás nélkül tud továbbhaladni. Erre figyelemmel a terheltnek volt elsőbbsége, mivel a sértettnek kellett a parkoló autót kikerülnie, és ehhez irányt kellett változtatnia. A sértettnek ezért le kellett volna fékeznie a parkoló gépkocsi mögött.

- 22 A védő szerint a sértett volt az, aki megszegte a KRESZ 25. § (1) bekezdésében írt közlekedési szabályt azzal, hogy az egynyomú segédmotor-kerékpárjával nem a forgalmi és az útviszonyoknak megfelelően, nem a haladási nyomvonalában parkoló útakadály figyelembevételével vezetett. Emiatt kényszerült a sávjában felbukkanó parkoló autó láttán hirtelen irányváltoztatási manőverre. Ki szeretne volna kerülni a parkoló autót.
- 23 A védő szerint a sértett szegte meg a KRESZ 35. §-ára figyelemmel a KRESZ 34. § (1) bekezdés b) pontjában írt közlekedési szabályt is, mivel akkor kezdte meg a parkoló személygépkocsik kikerülését, amikor az általa vezetett segédmotor-kerékpár előzését a terhelt már megkezdte.
- 24 Mivel mindezekre figyelemmel a terheltet KRESZ szabályszegés nem terheli, ezért a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta az ellene emelt vád alól.
- 25 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1591/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.
- 26 Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás alapján egyértelműen az volt megállapítható, hogy az adott útszakasz forgalomszervezési jellemzői - így az út vonalvezetése, a külső forgalmi sáv leszűkülése - miatt a terheltnek az őt korábban kikerülő, több másodpercen keresztül észlelhető, ugyanazon forgalmi sávban segédmotoros kerékpárral haladó sértettre tekintettel kellett volna lennie, mozgását, közlekedését figyelembe kellett volna vennie.
- 27 A korábbi 6,5 méterről 3,9 méterre leszűkült forgalmi sávban a terheltnek figyelemmel kellett volna lennie a járművek méreteire - a személygépkocsi 1,76 méter, illetve a segédmotor-kerékpár 0,71 méter. Előzés közben 1 méteres oldaltávolságot kellett volna tartania a sértett által vezetett segédmotor-kerékpár mellett. Minderre nem volt figyelemmel a terhelt. Az előzés során nem követte az út forgalmi sávokat elválasztó terelővonala által jelzett ívét, hanem egy szűkebb, a várakozó járművekhez közelebbi íven haladt.
- 28 Nem tartotta alaposnak a védőnek a forgalmi sáv megszűnésére alapított érvelését, amelyre tekintettel álláspontja szerint a baleset a sértett szabályszegésére vezethető vissza. A baleset a KRESZ 29. § (1) bekezdésében megjelölt közlekedési szabályszegésre vezethető vissza. Nem alapos a sértett irányváltoztatására és a terhelt irányváltoztatás nélküli továbbhaladásra vonatkozó okfejtése; továbbá a sértett álló jármű kikerülésével összefüggő

hivatkozása sem.

- 29 A tényállásból megállapíthatóan a sértett volt az, aki a forgalmi sáv szélén közlekedve követte a terelővonal szerint megváltozott ívet, míg a terhelt ezzel ellenkezőleg, lényegében jobbra eltérve a meghatározott ívtől folytatta haladását az útkereszteződést követően.
- 30 Miután feltétlenül az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést nem észlelt, ezért a Legfőbb Ügyészség a támadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta.
- 31 3. A védő nem tett észrevételt az ügyészi átiratban foglaltakra.
- 32 **III.** A Kúria azt állapította meg, hogy a védő felülvizsgálati indítványa alapos.
- 33 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely az esetleges jogsértések orvoslására szolgál.
- 34 A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- 35 A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- 36 A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. indokolás). Mindezzel a Kúria korántsem utal arra, hogy álláspontja szerint a jelen ügyben irányadó tényállás megalapozatlan volna. A Kúria a felülvizsgálat során nem foglalhat állást az irányadó tényállás megalapozottsága, illetőleg megalapozatlansága felől. A tényállás irányadósága ugyanakkor egyúttal azt is jelenti, hogy a tényállást kikezdehetlensége folytán meg nem dönthető törvényi vélelemmel megalapozottnak kell tekinteni.
- 37 2. A Be. 416. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.
- 38 A Kúria a terhelt bűnösségének megállapítását sérelmező védői indítványt - attól részben eltérő indokokkal - alaposnak találta, a Legfőbb Ügyészség indítványa nem alapos.
- 39 2.1. A közúti baleset okozásának vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak

gondatlanságból súlyos testi sértést okoz [Btk. 235. § (1) bekezdés].

40 A közúti baleset okozásának vétsége ún. keresztdiszpozíció. Elkövetési magatartása körében a közúti közlekedés szabályait elsődlegesen és részletezően a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban KRESZ), valamint további, jellemzően általános közúti közlekedési szabályok, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban Kkt.), valamint a végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV.21.) MT rendelet (stb.) határozza meg.

41 A közúti baleset okozása vétségének elkövetési magatartása a közúti közlekedési szabályok megszegése.

42 2.2. A Kúria a terhelt büntetőjogi felelősségének a vizsgálata során a KRESZ értelmező rendelkezéseiből indult ki. A KRESZ 1. számú függelékének I. pontja határozza meg az úttal kapcsolatos fogalmakat. Az I. pont e) alpontja szerint forgalmi sáv: az úttestnek egy gépkocsisor biztonságos közlekedésére elegendő széles - akár útburkolati jellel megjelölt, akár meg nem jelölt - része.

43 Az útburkolati jelek tervezési és létesítési előírásairól szóló 11/2001. (III.13.) KöViM rendelet Mellékletében a Közúti Útburkolati Jelek Szabályzatának 2.2. pontjában foglalt rendelkezés szerint az útburkolati jellel jelölt forgalmi sávok legkisebb szélessége - azokat az indokolt eseteket kivéve, amelyeknél szélességkorlátozás vagy egyes járműfajták közlekedésének tilalma is szükséges - lakott területen belül legalább 2,75 méter, lakott területen kívül legalább 3 méter.

44 Az olyan úttest, amelyen az azonos irányú forgalom számára két vagy több forgalmi sáv van az ún. párhuzamos közlekedésre alkalmas úttest azzal a megszorítással, hogy az autóbusz forgalmi sávot a párhuzamos közlekedés szempontjából figyelmen kívül kell hagyni [KRESZ 36. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat].

45 A cím 1 utca szélső (jobb külső) forgalmi sávja a **cím 2** kereszteződése előtt autóbusz forgalmi sávként van kijelölve. E sáv szélessége 6,5 méter.

46 2.3. Az autóbusz forgalmi sávban az autóbusz és trolibusz forgalom zavarása nélkül személytaxi, illetve kétkerekű segédmotoros kerékpár közlekedhet [KRESZ 36. § (8) bekezdés b) pont bd) és be) alpontja]. E rendelkezés alapján a cím 1 utca külső (jobb szélső) forgalmi sávjában a **cím 2** kereszteződése előtt jogszerűen közlekedhetett és várakozhatott a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék piros jelzésénél a terhelt által vezetett személytaxi, illetve jogszerűen közlekedett ebben a forgalmi sávban a sértett által vezetett segédmotoros kerékpár.

47 Az útkereszteződést követően az ... utcában autóbusz forgalmi sáv már nem került kijelölésre.

48 Ha a járműveknek útkereszteződésben meg kell állnia, - előre sorolás céljából - kétkerekű segédmotoros kerékpárral az álló járművek mellett vagy azok között szabad előrehaladni, ha az előrehaladáshoz elegendő hely áll rendelkezésre, és az

irányváltóztatási szándékot jelző járműveket az irányváltóztatásban nem akadályozzák. [KRESZ 36. § (12) bekezdés a) és b) pontja]. E rendelkezésre tekintettel a sértett az általa vezetett segédmotoros kerékpárral a cím 1 utca jobb szélső, autóbusz forgalmi sávjában a fényjelző készülék piros jelzésénél várakozó gépjárművek mellett - előre sorolás céljából - a forgalmi sáv jobb szélén elhaladhatott. Így került a terhelt által vezetett személygépkocsi mellé. Mivel pedig a fényjelző készülék éppen zöldre váltott, nem kellett már megállnia az útkereszteződésben, oda megállás nélkül behajthatott.

49 2.4. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem tartalmazta a terhelt és a sértett által igénybe vett forgalmi sáv szélességét sem a kereszteződés előtt, sem pedig az után.

50 A másodfokú bíróság - a védő érvelésére reagálva - a következőket rögzítette végzésében: „Jelen ügyben nem megszűnt a forgalmi sáv, hanem a kereszteződés után kialakított parkolóhelyek miatt a forgalmi sáv a korábbi 6,5 méter helyett 3,9 méter szélességben tette lehetővé a járművek közlekedését. A sértett által a kereszteződésben, a vádlott előzésének megkezdésekor igénybe vett forgalmi sáv azonos volt a vádlottéval, az nem szűnt meg, csak leszűkülte.” (másodfokú végzés 2. oldal utolsó bekezdés).

51 E megállapítás valódi tartalmát a Kúria abban ragadta meg, hogy a kereszteződés után ugyanaz a forgalmi sáv haladt tovább lényegében változatlan szélességben (3,9 méter + a parkoló autók által igénybe vett hely, amely legalább 2 méter). A helyzet csupán annyiban változott, hogy a kereszteződés után a forgalmi sáv jobb szélét parkoló autók foglalták el, ezért az azonos sávon belül a továbbhaladás lehetősége beszűkülte. Amíg a sáv bal oldalán a terhelt által vezetett autó továbbra is a terelővonal mellett az eredeti nyomvonalán haladhatott, addig a sértett által vezetett segédmotor-kerékpár nyomvonala jobb oldalról a parkoló autók szélességével beszűkülte. A motoros útvonalában tehát akadály lépett fel.

52 Ezzel összefüggésben a Kúria észlelte, hogy a Legfőbb Ügyészség átirata iratellenes megállapításokat is megfogalmaz.

53 A jogerős ítélet tényállása ugyanis nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy a terhelt az előzés során nem követte az út forgalmi sávokat elválasztó terelővonalát által jelzett ívét, hanem egy szűkebb, a várakozó járművekhez közelebbi íven haladt.

54 Tévesen vonta le továbbá a Legfőbb Ügyészség azt a ténybeli következtetést (amit a tényállás ugyancsak nem tartalmaz), hogy „a tényállásból megállapíthatóan a sértett volt az, aki a forgalmi sáv szélén közlekedve követte a terelővonal szerint megváltozott ívet, míg a terhelt ezzel ellenkezőleg, lényegében jobbra eltérve a meghatározott ívtől folytatta haladását az útkereszteződést követően”.

55 A fentiek szerint tehát a jogerős ítéletben tényként az került rögzítésre, hogy az útkereszteződés előtt a terhelt és a sértett által igénybe vett forgalmi sáv szélessége 6,5 méter volt. Ez a sáv szélesség pedig - a Kúria következtetése szerint - lehetővé

tette a párhuzamos közlekedés kialakulását is.

- 56 2.5. A védő érvelésére tekintettel a Kúria rámutat arra, hogy az
útburkolati jellel kijelölt forgalmi sáv - bármekkora szélességű -
egy forgalmi sávnak minősül akkor is, ha szélessége miatt
fizikailag lehetőséget biztosít két jármű egymás melletti
biztonságos közlekedésére is.
- 57 A KRESZ a felezővonal, illetve a képzeletbeli felezővonal fogalmát
nem határozza meg, de több helyen is hivatkozik rá [KRESZ 18. § (1)
bekezdés b) és c) pontja, 29. § (1) bekezdés, 31. § (1) bekezdés b)
pont 2. fordulat, 36. § (6) bekezdés a) pont, 1. számú Függelék
I/d) pont]. E szabályok rendszertani értelmezésével és a
szabályozás célját figyelembe véve az a következtetés vonható le,
hogy a felezővonal, illetve a képzeletbeli felezővonal az úttestnek
- függetlenül az egy irányba tartó forgalom számára rendelkezésre
álló forgalmi sávok számától - az ellentétes menetirányú forgalmát
választja el egymástól. Mivel egy forgalmi sávon belül nem
bonyolódhat le ellentétes irányú forgalom, így fogalmilag kizárt,
hogy az azonos forgalmi sávban jogszerűen egymás mellett haladó
járművek mellett - felfestés hiányában is - képzeletbeli
felezővonallal két forgalmi sáv jöjjön létre. Erre figyelemmel nem
értett egyet a védőnek a felülvizsgálati indítványban kifejtett,
ezzel ellentétes érvelésével.
- 58 3. A Kúria az álláspontjának kialakítása során abból indult ki,
hogy a terhelt és a sértett által vezetett jármű azonos forgalmi
sávban haladt.
- 59 3.1. A párhuzamos közlekedésre alkalmas úttesten tilos két járműnek
- az egy nyomon haladó jármű melletti elhaladást kivéve -
ugyanabban a forgalmi sávban egymás mellett haladni [KRESZ 36. §
(6) bekezdés b) pont]. A sértett által vezetett segédmotoros
kerékpár egy nyomon haladó jármű, így a terhelt által vezetett
személygépkocsi, és a sértett által vezetett segédmotoros kerékpár
az útkereszteződést követően az ... utcában haladhattak volna
egymás mellett egy forgalmi sávban, és a terhelt az általa vezetett
személygépkocsival - annak nyilvánvalóan dinamikusabb gyorsulásra
való képességére figyelemmel - elhaladhatott a segédmotor-
kerékpáros mellett.
- 60 A terhelt által vezetett személygépkocsinak a sértett által
vezetett segédmotoros kerékpár mellett - azonos forgalmi sávon
belül - történő elhaladása előzésnek minősül [KRESZ 1. számú
Függelék, III. A közúti forgalommal kapcsolatos fogalmak, c) pont
1. mondata], ezért annak szabályos végrehajtásához a két jármű
közötti megfelelő oldaltávolság tartására is szükség van [KRESZ 34.
§ (1) bekezdés d) pont]. A terhelt által vezetett
személygépkocsinak a sértett által vezetett segédmotoros kerékpár
mellett történő elhaladása csak akkor nem minősülne előzésnek, ha
az egymás melletti elhaladásra a párhuzamos közlekedés keretein
belül külön-külön forgalmi sávban került volna sor [vö. a KRESZ 1.
számú melléklet III/c.) pont 2. fordulatában írtakkal].
- 61 3.2. A KRESZ 36. § (7) bekezdése szerint, ahol valamelyik forgalmi

sáv megszűnik, annak a járműnek van elsőbbsége, amelyik terelővonal átlépése nélkül haladhat tovább. Ha a forgalmi sávok útburkolati jellel jelölve nincsenek, annak a járműnek van elsőbbsége, amelyik irányváltoztatás nélkül tud továbbhaladni; ha pedig mindkét jármű csak irányváltoztatással tud továbbhaladni, annak a járműnek van elsőbbsége, amelyik addig a jobbra eső forgalmi sávban haladt.

62 A terhelt és a sértett által vezetett járművek számára a korábbi 6,5 méter helyett a kereszteződés után, az ... utca torkolatánál lényegében változatlan sáv szélesség mellett, az úttest jobb szélén parkoló autók által elfoglalt helyre tekintettel már csupán 3,9 méter széles úttest állt rendelkezésre a továbbhaladásra. Ez a sáv szélesség az azonos forgalmi sávban párhuzamosan haladó két jármű változatlan nyomvonalon történő továbbhaladását - azok szélességére, valamint a közöttük szükséges oldaltávolságra is figyelemmel - már nem tette lehetővé.

63 Erre tekintettel a bekövetkezett közlekedési balesetért való felelősség eldöntése során a továbbiakban annak van döntő jelentősége, hogy a továbbhaladásra rendelkezésre álló forgalmi sáv beszűkülését követően melyik jármű haladhat be elsőként a leszűkült forgalmi sávba.

64 3.3. Aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy a képzeletbeli felezővonalat átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni. Az irányváltoztatást - ide nem értve a körforgalmú útra történő bekanyarodást - a művelet előtt kellő időben megkezdett és annak befejezéséig folyamatosan adott irányjelzéssel kell jelezni [KRESZ 29. § (1) bekezdés és (2) bekezdés 1. fordulat, azonos tartalommal Kkt. 6. § (3) bekezdés].

65 Az irányváltoztatás körébe tartozó műveleteket a KRESZ példalódzó jellegű felsorolással jelöli. Irányváltoztatás fogalma alatt az út tényleges vagy jelzett vonalvezetésétől, illetve a forgalmi sáv vonalvezetésétől való eltérés értendő. Ide tartozik az adott jármű részére kijelölt, rendelkezésre álló forgalmi sáv, vagy annak megfelelő úttestrész vonalvezetésétől való eltérés. A vonalvezetés pedig az út tengelyével párhuzamosan az útfelületen futó felületrész térbeli elhelyezkedése, szélessége pedig egy forgalmi sávban határozható meg, azonban a jármű nyomvonalának a forgalmi sávon belül kisebb mértékű oldalirányú megváltoztatása megengedett.

66 A kifejtettekre figyelemmel irányváltoztatásnak minősül az is, ha a forgalmi sávon belül haladó egyik jármű az ugyanazon a forgalmi sávban haladó másik jármű nyomvonalába behalad.

67 3.4. Az irányadó tényállás alapján a terhelt által vezetett személygépkocsi az útkereszteződés után az ... utcában a külső forgalmi sávban, a terelővonal nyomvonalához igazítottan és a forgalmi sáv jobb szélén parkoló gépkocsik mellett irányváltoztatás nélkül kívánt elhaladni. Ezzel szemben a sértettnek kellett az általa vezetett segédmotoros kerékpárját balra kormányoznia - tehát irányt váltania - ahhoz, hogy az úttest jobb szélén parkoló autók

- által elfoglalt terület folytán leszűkült forgalmi sávban a sáv mellett parkoló gépkocsik mellett biztonságosan el tudjon haladni.
- 68 Amikor a sértett a segédmotor-kerékpárjával az első parkoló autóhoz ért, a terhelt által vezetett autó már utolérte, az elsőfokú bíróság ezt állapította meg tényként.
- 69 A sértett közlekedési manőveréből - az úttest szélén parkoló autó és a terhelt által vezetett autó közötti elhaladás „kicentizéséből” - aggálytalanul vonható következtetés arra, hogy a terhelt által vezetett személygépkocsi behaladását, illetve elhaladását a sértett észlelte. Arra már nem volt sem ideje sem helye, hogy behaladjon a személygépkocsi elé. Elszámította magát. A sértett maga is azt adta elő az eljárásban, hogy nem fért el a taxi és a parkoló autó között.
- 70 Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint: „ha a két gépjármű a kereszteződésbe szabályosan, valamennyi szabály betartásával érkezik azonos forgalmi sávban, akkor tovább mozgásukra is a jogszabályok vonatkoznak, tehát mind a taxi gépjárművet vezető ... terheltnek, mind a segédmotor-kerékpárt vezető ... sértettnek a forgalmi sávban úgy kell közlekednie, hogy a parkoló gépjárművek mellett mindkét gépjárműnek el kell tudni haladni.” (ítélet 7. oldal 7. bekezdés). „A forgalmi sáv szűkülése a jogszerűen egy forgalmi sávban haladó mindkét járműre egyaránt vonatkozik, mindkét járművel olyan mozgást kell tanúsítani, hogy mindkét jármű elférhessen a parkoló gépjárművek mellett” (ítélet 7. oldal utolsó bekezdés).
- 71 Ez az érvelés elsősorban azért alapvetően téves, mert ellentétben áll a megállapított tényekkel is. A bíróságok által megállapított és a felülvizsgálat során irányadó tényállás szerint ugyanis a parkoló járművek miatt 3,9 méterre szűkült továbbhaladási lehetőségre és a biztonságos, egy méteres oldaltávolság követelményére is tekintettel a két jármű itt már nem fért el egymás mellett ugyanabban a forgalmi sávban.
- 72 3.5. A másodfokú bíróság a végzésének jogi indokolásában kifejtette azt is, hogy a terheltnek „jobbra tartás mellett a forgalmi sávon belül balra kellett volna húzódnia a korábban megválasztott nyomvonalhoz képest. Ennek során nemcsak a kialakított várakozóhelyekre, hanem az objektíve észlelhető, a terhelt előtt szabályosan haladó segédmotor-kerékpárra is tekintettel kellett volna lenni”.
- 73 A másodfokú bíróság anélkül rögzítette ezt az érvelését a végzésében, hogy bármelyik bíróság bármilyen megállapítást tett volna arra, hogy a terhelt által vezetett személygépkocsi hol, milyen nyomvonalon haladt. Másutt (végzés 3. oldal 1. bekezdésében) pedig úgy érvelt, hogy „[...] a veszélyhelyzet [...] nem a kereszteződésbe való behaladáskor, hanem akkor alakult ki, amikor a vádlott jármű utolérte a sértett által vezetett motorkerékpárt és a vádlott megkezdte annak előzését.”
- 74 Amint arra fentebb [61] már hivatkozás történt, a KRESZ 36. § (7) bekezdésében foglalt rendelkezésre tekintettel az irányt változtató

jármű vezetőjének főszabályként elsőbbséget kell adnia az azonos irányban vagy szemben - irányváltoztatás nélkül - haladó járművek számára. A Kúria ezért - a kifejtettekre figyelemmel - az alapügyben eljáró bíróságoktól eltérően arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem az irányváltoztatás nélkül, változatlan nyomvonalon, a terelővonal mellett haladó terheltnek kellett volna a haladási irányán, a nyomvonalán változtatni az ... utcába történő behaladásakor annak érdekében, hogy a beszűkült útsávon a sértett az általa vezetett segédmotoros kerékpárral - kellő oldaltávolság tartásával - elférjen, hanem az eredeti irányát megváltoztató, a terhelt által igénybe vett nyomvonal felé mozduló sértettnek kellett volna a terheltnek elsőbbséget biztosítania.

- 75 A sértett a terhelt irányába fennálló elsőbbségadási kötelezettségének elsősorban lassító fékezéssel, illetve szükség esetén megállással tudott volna eleget tenni, és miután a terhelt az általa vezetett személygépkocsival elhaladt, utána ő maga is haladhatott volna tovább a forgalmi sáv belseje felé, balra történő irányváltoztatással. Elméletileg arra is lehetősége lett volna, hogy - követvén az általa megelőzendő személygépkocsi mozgását, gyorsítással és irányjelzés alkalmazásával behalad a személygépkocsi elé annak nyomvonalába.
- 76 Mindezekre figyelemmel tévedett az elsőfokú és a másodfokú bíróság is, amikor a KRESZ 25. § (1) bekezdésében, valamint a KRESZ 34. § (1) bekezdés d) pontjában írt közlekedési szabályok megszegését a terheltnek felrótta. A jogerős ítélet ugyanis nem tartalmaz ténymegállapítást arról, hogy a terhelt a forgalmi sávon belül pontosan hol haladt, és arra nézve sem, hogy az általa választott nyomvonalhoz képest milyen mértékben kellett volna balra húzódnia.
- 77 Ezen túlmenően a terhelt elsőbbséggel - továbbhaladási joggal - rendelkezett a sértettel szemben. Egyidejűleg ugyanis a terhelt és a sértett egymás mellett nem tudott volna behaladni az ... utcába és - amint az kifejtésre került - a sértett kívánt behaladni a terhelt által vezetett személygépkocsi nyomvonalába. Emiatt azonban a terheltnek nem kellett az általa vezetett gépjárművel a sértett által vezetett segédmotoros kerékpár mellett (a behaladás pillanatában) oldaltávolságot sem tartania. A terhelt és a sértett között kialakult közlekedési helyzetet nem az előzési szabályok alapján, hanem a KRESZ 29. § (1) bekezdésének alkalmazásával lehetett értékelni.
- 78 E körben annak nincs jelentősége, hogy a sértett nem a terhelt által vezetett személygépkocsinak ütközött, hiszen a sértett az elsőbbségsértése folytán haladt neki a parkoló gépkocsi bal hátsó lámpájának, esett el és szenvedte el a nyolc napon túl gyógyuló sérüléseit.
- 79 3.6. A másodfokú bíróság tévesen helyezkedett arra a jogi álláspontra, hogy a baleseti veszélyhelyzet akkor alakult ki, amikor a terhelt által vezetett jármű utolérte a sértett által vezetett segédmotoros kerékpárt, és megkezdte ennek az előzését. A terhelt és a sértett a kereszteződésbe való behaladásakor, majd azt

követően az útkereszteződésben is ugyanazon a nyomtávon, egymás mellett haladt. Mivel a motoros nem álló helyzetből indult („repülőstartot vett”), változatlanul az eredeti nyomvonalán haladva néhány másodpercig a személygépkocsi előtt halad, amely álló helyzetből indult. A gyorsuló személygépkocsi azonban utolérte őt és ugyancsak az eredeti nyomvonalán már a motoros mellett haladt, amikor a továbbhaladás lehetősége beszűkült.

80 Ennek megfelelően a baleseti veszélyhelyzet akkor alakult ki, amikor a sértett az eredeti nyomvonalától balra irányt kívánt változtatni anélkül, hogy erre biztonságosan lehetősége lett volna. Nem adta meg az elsőbbséget az irányváltoztatás nélkül haladó, a terhelt által vezetett gépkocsinak, és a segédmotoros kerékpárjával be kívánt haladni a terhelt által vezetett gépkocsi nyomvonalába. Mivel ehhez a megfelelő hely nem állt a rendelkezésére, az összeszűkülő úton nem fért el (nem fért be) az ugyanezen sávban parkoló gépjármű mellett, ezért annak neki ütközött.

81 3.7. A terhelt cselekményének az elbírálása során az közömbös, hogy az útkereszteződésből történő elindulásától a baleset bekövetkezéséig – bár erre objektív lehetősége megvolt – legalább 3 másodperc időtartamig nem észlelte a sértett által vezetett segédmotoros kerékpárt, s ezért ez a terhére észlelési késedelemként felróható.

82 Aki a közúti közlekedésben rész vesz, köteles úgy közeledni, hogy a személy- és a vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon [KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pont, azonos tartalommal Kkt. 5. § (1) bekezdés c) pont].

83 E közlekedési szabályból levezethető a gépjárművezetőket általánosan terhelő baleset-elhárítási kötelezettség, amelyet egy másik közlekedési résztvevő jogellenes, objektíven szabályszegő magatartása miatt kialakuló veszélyhelyzet aktiválja, és ez magában hordozza a baleset veszélyét, vagyis a személyi és a vagyoni érdek reális sérelmét. Ha a kötelezett szabályosan közlekedett, akkor a baleset-elhárítási kötelezettsége önállóan keletkezik. Amennyiben önmaga is szabályszegő volt, akkor a baleset-elhárítási kötelezettségét az általa megvalósított közlekedési szabályszegés relevanciájaként kell vizsgálni.

84 A Kúria álláspontja szerint a terheltnek a leggondosabb előrelátás mellett sem kellett arra számítania, hogy a sértett nem adja meg részére azt az elsőbbséget, amely az irányváltoztatás nélküli továbbhaladása miatt megillette volna, és annak ellenére továbbhalad, hogy előtte akadály volt.

85 A terhelt nem szegett közlekedési szabályt, így a bizalmi elv alapján alappal számíthatott arra, hogy a sértett is megadja neki – a forgalmi sáv összeszűkülése folytán az irányváltoztatás nélküli továbbhaladása miatt keletkezett – elsőbbséget (lásd a BH 2002.216. számú határozatban kifejtetteket).

86 A terhelt tehát nem szegte meg a baleset-elhárítási kötelezettségét – miután ilyen kötelezettség nem is terhelte – így a bíróságok

által megállapított észlelési késedelem nem hozható okozati összefüggésbe a bekövetkezett közlekedési balesettel.

- 87 A fentiek alapján az állapítható meg, hogy a baleset, és azzal közvetlen okozati összefüggésben a sértett által elszenvedett nyolc napon túli gyógytartamú sérülés kizárólag a sértettnek a KRESZ 29. § (1) bekezdésében foglalt közlekedési szabályszegése folytán, azzal okozati összefüggésben következett be, abban a terheltet közlekedési szabályszegés nem terheli. Erre tekintettel bűnösségének kimondására a közúti baleset okozása vétségében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor; a vádiratban terhére rótt és a bíróságok ítéletében megállapított cselekménye bűncselekményt nem valósít meg.

Az indítvány elvi tartalma

- 88 A bűnösség megállapítása törvénysértő. Ha párhuzamos közlekedésre alkalmas úton jogszerűen haladhat egy terelővonallal is jelzett sávon - autóbusz forgalmi sáv - belül egy gépkocsi és egy segédmotoros kerékpár, akkor közöttük képzeletbeli felezővonal jön létre - útburkolati jel felfestése nélkül is kettéosztódik a sáv -, így egymás melletti elhaladásuk nem minősül előzésnek. Párhuzamos közlekedésre alkalmas úton valamelyik forgalmi sáv megszűnése esetén az haladhat át elsőként, aki azt irányváltoztatás nélkül megteheti.

A döntés elvi tartalma

- 89 A felülvizsgálati indítvány alapos. A bűnösség megállapítása törvénysértő.

I. Az útburkolati jellel kijelölt forgalmi sáv - bármekkora szélességű is - egy forgalmi sávnak minősül akkor is, ha szélessége folytán fizikailag lehetőség van arra, hogy két jármű egymás mellett közlekedjen benne.

II. A KRESZ szabályaiból az a következtetés vonható le, hogy a felezővonal, illetve a képzeletbeli felezővonal az úttest ellentétes menetirányú oldalának forgalmát választja el egymástól - függetlenül az azonos irányba tartó forgalom számára rendelkezésre álló forgalmi sávok számától.

Egy forgalmi sávon belül nem bonyolódhat le ellentétes irányú forgalom, ezért fogalmilag kizárt, hogy azonos forgalmi sávban képzeletbeli felezővonal mentén két forgalmi sáv jöjjön létre.

III. Ha a párhuzamos közlekedésre alkalmas úttesten a haladás céljából korábban igénybe vett forgalmi sáv a korábbi szélességéről olyan szélességűre csökken le, hogy a forgalmi sávban jogszerűen haladó személygépkocsi mellett az ugyanabban a forgalmi sávban jogszerűen - egy nyomon - haladó jármű nem fér el, azt a járművet illeti meg az elsőbbségi - továbbhaladási - jog, amelyik irányváltoztatás nélkül tud - a korábbi nyomvonalán - a forgalmi sávban haladni.

Záró rész

- 90 A Kúria ezért - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt alaposnak találta. A megtámadott elsőfokú és másodfokú határozatot - a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján -

megváltoztatta és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. ... terheltet - a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont első fordulata és a Be. 331. § (1) bekezdése alapján, bűncselekmény hiányában - az ellene közúti baleset okozásának vétsége [2012. évi C. törvény 235. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.

- 91 A terhelt felmentésére figyelemmel rendelkezett egyúttal az alapeljárásban megállapított pénzbüntetés és a bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt történő visszatérítéséről a Be. 585. § (3) bekezdésére figyelemmel, a Be. 585. § (1) bekezdése alapján.
- 92 A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2018. április 18.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István
s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő